

I

DE FAMILIE DASHWOOD woonde al vanaf voor de Verandering in Sussex, toen de wereldwateren koud en hatelijk werden voor de zonen der mensen en duisternis over de diepten schoof.

Hun landhuis was groot en stond aan Norland Park, in het doodse centrum van hun landgoed, honderden meters aan de kust, omringd door fakkels.

De laatste eigenaar was een vrijgezel en had er tot op zeer hoge leeftijd gewoond, jarenlang met zijn zus als medebewoonster en huishoudster. Haar dood was een verrassing, tien jaar voor de zijne; ze klopte de was op een rots, die een gecamoufleerd exoskelet van een uit de kluiten gewassen schaaldier bleek te zijn, een gespikkelde heremietkreeft ter grootte van een Duitse herder. Het woedende dier klampte zich aan haar gezicht vast met het voorspelbare vervelende gevolg. Terwijl ze hulpeloos in de modder en het zand rolde, nam de kreeft haar grondig te grazen, verstopte haar mond en neusgaten met zijn slijmerige onderstel. Haar dood zorgde voor een enorme verandering in het huis van de oude Dashwood. Om haar verlies op te vangen, vroeg de oude man het gezin van zijn neef te komen inwonen: de heer Henry Dashwood, wettige erfgenaam van het landgoed Norland en de persoon aan wie hij het wilde nalaten.

Uit een eerder huwelijk had Henry een zoon, John, en met zijn huidige vrouw drie dochters. De zoon, een kalme, respectabele jongeman, leefde ruim van het geld van zijn moeder. De verhuizing naar het landgoed Norland was daarom voor John veel minder belangrijk dan voor zijn halfzussen, want hun moeder had

niets en hun rijkdom hing er dus van af of hun vader het landgoed van de oude heer zou erven, zodat het ooit van hen zou zijn.

De oude heer stierf en zijn testament werd voorgelezen. Zoals bijna elk testament bracht dat teleurstelling en vreugde. Hij was niet zo onrechtvaardig of ondankbaar om het landgoed niet aan zijn neef na te laten – meneer Dashwood hoopte het echter meer voor zijn vrouw en dochters dan voor zichzelf of zijn zoon – maar daarna was het alleen voor John! De drie meisjes moesten het ieder met zo'n duizend pond doen.

Eerst was Henry Dashwood diep teleurgesteld, maar aangezien hij een optimistisch en aardig mens was, dacht hij al snel aan zijn oude droom van het avontuur. De reden van de Verandering was onbekend en niet meer te achterhalen, maar meneer Dashwood had de zonderlinge theorie dat er ergens in een verre uithoek van de wereld de hoofdstroom van een verderfelijke rivier stroomde die elke zee, elk meer en elke rivierarm met zijn vergif voedde en zo de hele wereld vergiftigde. En deze ongezonde stroom (nog steeds volgens de hypothese van Henry Dashwood) was de oorzaak van de Verandering; daarom hadden de zeebewoners zich tegen de landbewoners gekeerd; daarom werden de kleinste karperachtige en de leukste dolfijn agressieve bloeddorstige roofdieren, keihard en hatelijk voor ons tweevotige ras; daardoor werden er helaas geheel nieuwe rassen mensenhatende, van gedaante veranderende oceaانبewoners geboren: zeeheksen en sirenen en meerminnen en meermannen die de wereldoceanen bevolkten als mismakke, maar enorme, bubbelende zoutvaten van de dood. Meneer Dashwood wilde ontzettend graag in de rijen van de dappere zielen worden opgenomen die zich een weg hadden gevochten en gezocht achter de Engelse kustwateren, op zoek naar die hoofdstroom en die afschuwelijke bron, om een manier te vinden om die verderfelijke stroom in te dammen.

Helaas! Een halve kilometer van de kust van Sussex werd me-

Terwijl zijn wenende gezinsleden verbijsterd toekeken, greep de stervende man met zijn overgebleven hand een stuk drijf hout en krabbelde een boodschap in het natte zand.

neer Dashwood opgegeten door een hamerhaai. Tenminste, dat bleek uit de aard van zijn verwondingen en de herkenbare tandafdrukken toen hij weer aan land spoelde. Het wrede beest had zijn rechterhand bij de pols afgescheurd, een groot deel van zijn linkerbeen opgegeten en het rechter helemaal, en had een V-vormig stuk uit meneer Dashwoods borstkas getrokken.

Zijn zoon, zijn huidige vrouw en drie dochters stonden verbijsterd gebogen over wat er nog over was van meneer Dashwoods lichaam, vuurrood en bont en blauw op het middernachtelijke strand, hevig bloedend uit allerlei sneden – maar onmiskenbaar levend. Terwijl zijn huilende gezin nog verbijsterd toekeek, greep de stervende man met zijn overgebleven hand een stukje drijfhout en krabbelde een boodschap in het natte zand. Met enorm veel moeite knikte hij naar zijn zoon John dat hij zich moest bukken en de boodschap moest lezen. In deze laatste, tragische boodschap vroeg meneer Dashwood hem, met alle kracht en nadruk die hij ondanks zijn verwondingen wist op te roepen, het financiële welzijn te regelen van zijn stiefmoeder en halfzussen, die er zo bekaaid vanaf waren gekomen in het testament van de oude heer. Meneer John Dashwood was niet bijzonder gesteld op de rest van het gezin, maar was wel getroffen door de oproep onder die omstandigheden en beloofde alles te doen wat in zijn macht lag om hen comfortabel te laten leven. Tijdens dit alles werd het vloed en verdween de in het zand gekrabbelde boodschap en blies Henry Dashwood zijn laatste adem uit.

Meneer John Dashwood kon vervolgens op zijn gemak overdenken hoe hij omzichtig iets kon doen voor zijn halfzussen. Hij was geen slechte jongeman, tenzij een beetje afstandelijkheid en een beetje egoïsme daaronder vallen, maar over het algemeen werd hij gerespecteerd. Had hij een vriendelijker vrouw getrouwd, dan zou hij misschien meer gerespecteerd worden. Maar mevrouw John Dashwood was een karikatuur van hem: nog kleingeestiger en egoïstischer.

Toen hij zijn vader zijn woord gaf, overwoog hij de rijkdom van zijn zussen te vergroten door ze allemaal duizend pond te geven. Het vooruitzicht op zijn eigen erfdeel maakte hem zwak en genereus. Ja! Hij zou ze drieduizend pond geven. Dat was een gul en mooi gebaar! Het zou voor hen genoeg zijn om goed te kunnen leven en om op een passende plek te gaan wonen.

Zodra de overblijfselen van Henry Dashwood in een herkenbare menselijke vorm waren gelegd en begraven, stond zonder enige waarschuwing mevrouw John Dashwood in Norland Park op de stoep, met haar kind en hun bedienden.

Niemand kon haar het recht betwisten om te komen; het huis met zijn ingewikkelde ijzeren hekwerk en zijn stoet harpoeniers met adelaarsogen was vanaf het moment van zijn vaders overlijden van haar man. Maar haar onbeleefde gedrag tegenover mevrouw Dashwood, die net weduwe was geworden, was zeer onprettig. Mevrouw John Dashwood was nooit populair geweest in de familie van haar man en ze had nog nooit eerder de kans gehad om te laten zien hoe weinig rekening ze met andermans gevoelens kon houden als de situatie daar om vroeg.

‘Het is duidelijk dat je familieleden de ongelukkige neiging hebben om de onwelkome attenties van de Gehate Moeder Oceaan aan te trekken,’ mompelde ze kort na haar aankomst tegen haar echtgenoot, ‘als Zij ze opeist, laat Haar dat dan doen ver weg van de plek waar mijn kind speelt.’

De net weduwe geworden mevrouw Dashwood had zo’n last van dit onbeleefde gedrag dat ze het liefst het huis voor altijd had verlaten op het moment dat haar schoondochter aankwam – als haar oudste dochter haar niet had gesmeekt om eerst goed na te denken over weggaan en vervolgens had gewezen op het gevaar om te willen vertrekken voor er een gewapend escorte was geregeld om hen op hun reis te beschermen.

Elinor, deze oudste dochter, was heel verstandig, wat haar ondanks haar negentien jaar tot de raadgeefster van haar moeder

maakte. Ze had een goed hart, een brede rug, sterke kuiten, werd door haar zusjes bewonderd en iedereen kende haar als een be-
gaafd bewerker van drijfhout. Elinor studeerde ijverig, want ze had al vroeg voorvoeld dat overleven afhing van verstand. Hele nachten zat ze boven dikke boeken, leerde de kenmerken en geslachten van elke vis en elk zeezoogdier uit haar hoofd, hun snelheid, kwetsbare punten, welke exoskeletten hadden, welke gif-tanden en welke slag-tanden.

Elinor was zeer gevoelig, maar had ermee leren leven, iets wat haar moeder nog moest leren en wat een van haar zusjes waar-schijnlijk nooit zou leren. Mariannes mogelijkheden waren op veel gebieden dezelfde als die van Elinor. Ze was een bijna even goede zwemster, met een opmerkelijke longcapaciteit, ze was slim en gevoelig, maar ook in alles onstuimig. Haar verdriet en haar vreugde kenden geen middenweg. Ze was gul, vriendelijk, geïnteresseerd, maar ze was allesbehalve verstandig. Ze had het zuchtend over de wrede waterwezens, ook over het wezen dat haar vader zo had toegetakeld, ze gaf ze bloemrijke namen als ‘Onze Vergulde Kwelgeest’ of ‘de Ondoorgrondelijken’ en peinsde over hun verschrikkelijke en ondoorgrondelijke geheimen.

Margaret, de jongste zus, was een opgewekt, blij meisje, maar met een voorkeur – weliswaar beter bij haar leeftijd passend dan hun lastige situatie in een kustgebied – om in regenbuiën te dan-sen en in plassen te springen. Telkens weer waarschuwde Elinor haar voor dit soort kinderlijk enthousiasme.

‘In het water ligt het gevaar, Margaret,’ zei ze dan en schudde langzaam haar hoofd terwijl ze haar ondeugende zusje aankeek. ‘In het water huist het slechte.’

MEVROUW JOHN DASHWOOD installeerde zich als vrouw des huizes van Norland. Haar moeder en schoonzusjes werden gedegradeerd tot bezoekers en als zodanig behandelde mevrouw Dashwood hen met rustige beleefdheid – de kieuwen van de tonijn waren voor hen bij de thee – en hun halfbroer deed gewoon aardig. Meneer John Dashwood drukte hun meermalen op het hart Norland als hun thuis te beschouwen en aangezien er geen beter plan bij mevrouw Dashwood opkwam dan te blijven tot ze een passend huis in de buurt vond, werd zijn uitnodiging geaccepteerd.

Blijven wonen op de plek waar alles haar aan haar vroegere heerlijke leventje herinnerde – behalve het stuk strand waar Henry's bloed nog op de rotsen zat, hoe vaak de vloed er ook al overheen was gestroomd – was precies wat ze wilde. Op verdriete momenten werd ze meegesleept door haar verdriet en als ze vrolijk was, was er niemand vrolijker dan zij, of had die optimistische verwachting van geluk die het geluk zelf is.

Mevrouw John Dashwood was het totaal oneens met de dingen die haar echtgenoot voor zijn zussen wilde doen. Om drieduizend pond uit het toekomstige fonds van hun lieve jongen te halen betekende verarming en kon hem aan de rand van verpaupering brengen. Ze smeekte haar man om er nog eens goed over na te denken. Hoe kon hij het over zijn hart verkrijgen om zijn kind van zo'n groot bedrag te beroven? 'Waarom wilde hij zichzelf en hun arme Harry ruïneren?' vroeg ze. 'Harry, wiens leventje toch al zo afschuwelijk gevaar liep doordat hij aan de kust

moest wonen, door al hun geld aan Johns halfzussen te geven?’

‘Het was mijn vaders laatste wens,’ antwoordde haar echtgenoot, ‘met veel moeite geschreven, letter voor letter met een stukje drijfhout geklemd tussen twee vingers van de hand die hij nog had, dat ik zijn weduwe en dochters bij zou staan.’

‘Hij wist niet wat hij vroeg, durf ik te zeggen, aangezien hij zo veel bloed had verloren op het strand tegen de tijd dat hij het geschreven had. Was hij nog bij zinnen geweest, dan had hij je nooit iets dergelijks gevraagd, had hij je nooit gesmeekt om het halve fortuin van je kind weg te geven.’

‘Hij noemde geen bedrag, lieve Fanny; hij vroeg me in brede zin om hen bij te staan en om ze goed te laten leven. Toen hij me vroeg dit te beloven, terwijl ik stukken van zijn oren en neus teruglegde om zijn gezicht nog iets van een gezichtsvorm te geven, kon ik niet anders dan het beloven. Er moet iets voor hen worden gedaan als ze van Norland vertrekken en in een nieuw huis gaan wonen.’

‘Laten we dan íets doen voor je zussen, maar dat hoeft toch geen drieduizend pond te zijn! Denk eens aan hoeveel reddingsboeien je daarvan kunt kopen! Bedenk dat als je dat geld hebt gegeven, je het voor altijd kwijt bent. Je zussen zullen trouwen of het klooster in gaan en dan is het voor altijd weg.’

‘Misschien is het dan voor alle partijen beter als ik het bedrag zou halveren. Vijfhonderd pond is ook nog een heleboel geld.’

‘O, meer dan een heleboel! Welke broer zou zoveel doen voor zijn zussen, zelfs als het zijn échte zussen waren! Ze zijn maar halfzussen! Maar je bent zo gul! Alleen maar omdat een man te grazen is genomen door een hamerhaai wil dat nog niet zeggen dat je alles moet doen wat hij voor zijn dood heeft gezegd!’

‘Ik kan ze makkelijk ieder vijfhonderd geven. Zoals het nu ligt krijgen ze, zonder dat geld van mij, iets meer dan drieduizend pond als hun moeder sterft, daar kan een jonge vrouw heel ruim van leven.’

‘Zeker weten en ik bedenk ineens dat ze misschien helemaal geen geld willen hebben. Ze hebben tienduizend pond om te verdelen. Als ze trouwen, zullen ze zeker in goeden doen zijn en als ze niet trouwen, kunnen ze heel ruim leven van de rente van tienduizend pond.’

‘Misschien is het daarom beter om iets voor hun moeder te doen nu die nog leeft, dan voor hen. Iets op jaarlijkse basis bedoel ik dan. Van honderd per jaar kunnen ze toch heel ruim leven.’

Zijn vrouw aarzde even voor ze daarmee instemde. ‘Het lijkt me in elk geval beter dan hun zomaar vijftienhonderd pond te geven. Maar stel dat mevrouw Dashwood nog vijftien jaar leeft, dan wordt het toch een heel bedrag.’

‘Vijftien jaar! Lieve Fanny! Ze haalt nog niet de helft! Zelfs sterke zwemmers worden niet zo oud en zij heeft zwakke heupen en knieën! Ik heb haar ooit eens uit bad zien stappen!’

‘Denk na, John. Mensen leven altijd veel langer als ze een jaar-toelage krijgen en oude dames kunnen verbazingwekkend snel in het water zijn als ze worden opgejaagd; volgens mij zit er iets vissigs in die leren rimpelige huid van hen. Trouwens, ik weet aardig wat van de ellende met jaargelden, omdat mijn moeder zat opgezadeld met mijn vaders testament, waarin stond dat ze drie oude, gepensioneerde bedienden moest betalen omdat die hem ooit uit de bek van een gigantische zeerob hadden getrokken. Twee keer per jaar moest ze die toelage uitbetalen en het was heel moeilijk om het geld bij elkaar te krijgen. En toen werd er beweerd dat een van hen werd vermist bij het Isle of Skye na een schipbreuk en zou zijn opgegeten, maar later bleek dat alleen maar zijn vingers tot aan de knokkels waren opgegeten. Ze had zo nooit een eigen inkomen, zei ze altijd, omdat ze er zoveel van moest weggeven en het was heel onaardig van mijn vader, want anders had mijn moeder het geld helemaal tot haar beschikking gehad, zonder enige beperking. Ik heb er een enorme hekel aan jaargelden aan overgehouden. Ik zou me nooit vastpinnen op het betalen ervan.’

‘Het is zeker iets vervelends,’ vond meneer Dashwood, ‘dit soort jaarlijkse kortingen op je inkomen. Iemands rijkdom is níét van iemand zelf, zoals je moeder heel terecht zei. Om op elke betaaldag aan dergelijke betalingen vast te zitten, zoals Odysseus aan de mast vastzat, is niet wenselijk: je verliest er je onafhankelijkheid door.’

‘Inderdaad, en je wordt er niet eens voor bedankt. Ze vinden het vanzelfsprekend, je doet alleen maar wat er van je verwacht wordt en ze zijn er niet dankbaar voor. Als ik jou was, zou ik het naar eigen goeddunken doen.’

‘Ik denk dat je gelijk hebt, lieve. Het is beter als ik het niet jaarlijks doe; wat ik hun van tijd tot tijd toestop zal veel beter van pas komen dan een jaarlijkse toelage. Dat is de beste manier. Af en toe een gift van vijftig pond zal ze ook niet zo inhalig maken en dan voldoe ik toch aan de wens van mijn vader.’

‘Zeker weten. En om je de waarheid te zeggen geloof ik dat hij helemaal niet bedoelde dat je hun geld moest geven. De hulp waar hij aan dacht, als ik het tenminste mag zeggen, was iets wat hij redelijkerwijs van je mocht vragen, bijvoorbeeld om een prettig, klein huis voor ze te zoeken.’

Hun gesprek werd afgebroken door het getingel van de monsterbel; de bedienden kwamen in paniek aanrennen en trokken de ophaalbrug omhoog. De nachtelijke uitkijk had de eerste kronkels van een vuurmonster in zijn verrekijker gezien. Het beest was nog een paar kilometer op zee, maar het was niet zeker hoe ver landinwaarts dergelijke wezens hun vuurballen konden spuwen.

‘Misschien kunnen we ons beter even op zolder verstoppen,’ stelde John Dashwood voor. Zijn vrouw stemde daarmee in en rende langs hem heen de trap op.

Het gesprek had meneer Dashwood duidelijk gemaakt wat voor beslissing hij moest nemen en tegen de tijd dat ze tot hun opluchting merkten dat het wat drijvende takken waren die aan

de grens van hun landgoed waren gesignaleerd, had hij besloten dat het absoluut niet noodzakelijk was om meer te doen voor de weduwe en de kinderen van zijn vader dan hij en zijn vrouw hadden besproken.

MEVROUW DASHWOOD WAS onvermoeibaar in het zoeken naar een passend onderkomen in de buurt van Norland, ergens op vergelijkbare afstand van de kust of anders even hoog liggend als hun huidige onderkomen, want het was geen optie om deze geliefde plek te verlaten. Maar ze vond geen plek die aan haar wensen tegemoetkwam en aan die van Elinor, die met haar verstandiger oordeel meerdere huizen afwees als zijnde te duur voor hun inkomen of te dicht bij de waterkant.

Op de tragische avond dat Henry Dashwood werd gedood door de hamerhaai had mevrouw Dashwood gezien wat haar verminkte man in het zand had gekrabbeld en ook Johns belofte gehoord; ze nam aan dat de laatste aardse gedachten van haar man daardoor prettig waren geweest. Ze twijfelde niet meer of minder aan de oprechtheid van die belofte dan hijzelf en was er blij over voor haar dochters. Ook voor hun broer, terwille van zijn ziel, was ze blij en ze verweet zichzelf dat ze hem eerder zo onjuist had ingeschat, dat ze had gedacht dat hij niet genereus kon zijn. Zijn zorgzame houding tegenover haar en de zussen, dat hij 's avonds bij hun kamers stilstond en met zijn handen langs de raampos-ten gleed en de kleine, vieze waterinsecten voelde die door de kleinste openingen naar binnen glipten, overtuigden haar ervan dat hij om hen gaf. Ze vertrouwde op zijn vrijgevigheid.

De minachting die ze voor haar schoondochter voelde werd groter naarmate ze haar karakter beter leerde kennen in het halfjaar dat ze nu allemaal in het landhuis woonden. Ze was verbaasd te horen hoe Margaret op haar kop kreeg toen ze een tweede bord rivierkreeftstoofpot opschepte. Waar Fanny Dashwood een

vraatzuchtige ongemanierde blaag zag, zag haar schoonmoeder een jonge vrouw die het leuk vond om haar gehate vijandin uit te dagen. Kortom, de twee dames Dashwood voelden evenveel antipathie voor elkaar als twee barracuda's samen in een kleine bak. Waarschijnlijk hadden ze niet lang samen kunnen leven als er niet een reden was die het wenselijk maakte dat ze op Norland bleven wonen.

Die reden was een groeiende toenadering tussen haar oudste dochter en de broer van mevrouw John Dashwood, die kort na de komst van zijn zus op Norland kennis was komen maken en die er vanaf dat moment veel was.

Sommige moeders zouden deze toenadering toejuichen, omdat Edward Ferrars de oudste zoon was van een man die zeer rijk was gestorven, hij had fortuin gemaakt met het maken en verkopen van zilveren kreeftentongen; en sommige zouden het uit voorzichtigheid ontmoedigen omdat dit hele fortuin in handen was van zijn moeder. Maar mevrouw Dashwood had geen last van deze overwegingen. Ze vond het genoeg dat hij er aardig uitzag, dat hij van haar dochter hield en Elinor van hem. Het stond lijnrecht op elke doctrine van haar dat door verschil in rijkdom elk koppel gedoemd was te mislukken als dat koppel zich tot elkaar aangetrokken voelde. Het leven was te kort en er loerden te veel gevaren achter elke beslibde zeerots om anders te kunnen reageren. Natuurlijk begreep ze niet dat niet iedereen die Elinor kende het haar verdienste vond.

Edward Ferrars maakte geen goede indruk met een prettige presentatie of manier van spreken. Hij was niet knap en je moest hem goed kennen om zijn manieren te waarderen. Maar als hij zijn natuurlijke verlegenheid had overwonnen, liet hij merken een open, liefdevol hart te hebben. Hij had een goed stel hersens en een goede opleiding. Maar hij had niet de vaardigheden of aanleg om aan de wensen van zijn moeder en zijn zus te voldoen, die hem graag even gedistingeerd zagen als – ze wisten niet

wat. Ze wilden dat hij op de een of andere manier een goed figuur sloeg in de wereld. Zijn moeder wilde dat hij zich met de politiek bezighield, wilde hem misschien in de regering of in waterbouwwerken aan de grote waterkanalen van duikbootstation Beta. Mevrouw John Dashwood wilde hetzelfde, maar zou ondertussen graag zien dat hij een vloot gondels zou leiden.

Maar Edward had geen zin in beroemde mannen of in gondels, zijn ambitie was veel bescheidener. Hij wilde graag een huiselijk, gerieflijk leven. Hij was een ijverig geleerde die door de jaren heen een persoonlijke theorie over de Verandering had ontwikkeld. Edward Ferrars stond sceptisch tegenover de giftigegroomtheorie, die meneer Henry Dashwood zou hebben verleid om te vertrekken, met het bekende tragische resultaat, op zoek naar de mythische hoofdstroom. Hij geloofde dat het begin van de ramp in de Tudortijd lag, toen Henry VIII zich van de Heilige Kerk afkeerde. In zijn woede, zo meende Edward, had God het Engelse ras gestraft voor deze ongehoorzaamheid door de zeemonsters op hen af te sturen.

Dergelijk geleerd getheoretiseer vonden Fanny en haar moeder verspilling van tijd en verspilling van potentieel. Gelukkig had Edward een jongere broer die veelbelovender was.

Edward was al een paar weken in het huis voor mevrouw Dashwood hem enige aandacht schonk. In die tijd was ze zo verdrietig dat ze zich amper om haar omgeving bekommerde. Toen ze hem eindelijk zag, zag ze dat hij rustig en bescheiden was en dat kon ze waarderen. Hij verstoorde haar diep ongelukkige geest niet met slecht getimede gesprekken.

Ze observeerde en waardeerde Edward nog meer na een terloopse opmerking van Elinor over het verschil tussen hem en zijn zus. Het was een verschil waardoor haar moeder hem nog meer ging waarderen.

‘Het is voldoende,’ zei mevrouw Dashwood toen ze op een ochtend aan de ontbijttafel zaten, ‘om te zeggen dat hij heel an-

ders is dan Fanny. Dat kan alleen maar vleiend zijn. Ik hou nu al van hem.'

'Ik denk dat je hem nog veel meer zou mogen,' had Elinor geantwoord, 'als je hem beter kende.'

'Hem mogen!' antwoordde haar moeder glimlachend. 'Ik voel veel meer voor hem.'

'Je kunt hem waarderen!'

'Ik heb geen idee hoe je waardering en liefde zou kunnen scheiden.'

Mevrouw Dashwood deed nu echt moeite om Edward Ferrars beter te leren kennen. Haar pogingen waren aandoenlijk en ze deed zijn gereserveerde houding smelten. Ze ontdekte snel al zijn verdiensten en misschien intensiverde zijn interesse voor Elinor het natuurlijke proces van haar liefde en was ze minder verontrust toen ze wist dat hij een warm, verliefd hart had.

Zodra ze iets van liefde in zijn gedrag naar Elinor zag, beschouwde ze hun serieuze band als onverbreekbaar en zag ze tot haar blijdschap de huwelijksdag snel naderen.

'Binnen een paar maanden, lieve Marianne,' zei ze, toen ze op een dag zorgvuldig meerval fileerden en het vlees in hapklare stukken sneden, 'zal Elinor zich naar alle waarschijnlijkheid gaan vestigen. We zullen haar missen, maar zij zal gelukkig zijn.'

'O, mama, wat moeten we zonder haar doen?'

'Lieverd, we zullen haar nog heel vaak zien. We zullen binnen een paar kilometer van elkaar wonen en elkaar elke dag van ons leven zien. Je zult er een broer bij krijgen. Een echte, zorgzame broer. Ik heb een zeer goede indruk van Edwards hart. Maar je kijkt zo ernstig, Marianne, je hebt toch geen medelijden met de beesten die we zo zorgvuldig schoonmaken en straks gaan opeten? Vergeet nooit dat elke hap een overwinning is die gevierd dient te worden, precies zoals zij een overwinning op óns zouden vieren. Ofben je het niet eens met de keuze van je zus?'

'Misschien allebei,' zei Marianne. 'Misschien verbaas ik me

over hun voorgenomen huwelijk. Edward is heel aardig en ik mag hem heel graag. Maar hij is niet de jongeman... Ik mis iets... Hij is niet aantrekkelijk. Hij heeft niet de gratie die ik zou verwachten bij de man op wie mijn zus verliefd zou worden. Zijn ogen hebben alle levendigheid, al het vuur dat direct goedheid en intelligentie verraadt. En verder ben ik bang, mama, dat hij geen smaak heeft. Hij houdt niet echt van muziek en alhoewel hij Elinors beeldjes van drijfhout bewondert, is het niet de bewondering van iemand die hun waarde ziet. Hij bewondert als een geliefde, niet als een kenner. Voor mij moeten deze twee mensen samen verder als twee zeepaardjes die verliefd vervlochten zijn tijdens hun onderwater-rendez-vous. Ik zou niet gelukkig zijn met een man wiens smaak niet in alle opzichten met de mijne overeenkomt. Hij moet van dezelfde dingen houden: dezelfde boeken, dezelfde muziek. O, mama, hoe suf, hoe saai heeft Edward ons gisteren uit dat dagboek van die schipbreukelingen voorgelezen. Zelfs die passage toen de verdoemde protagonist met een zonnesteek zich realiseerde dat de andere zeeman, op wie hij had vertrouwd en van wie hij steun en bescherming verwachtte, niet meer was dan een emmer die op een stok balanceerde! Die gekwelde zinnen, die me vroeger bijna gek maakten, werden zó tergend langzaam en zó akelig onverschillig voorgelezen!

‘Hij had ongetwijfeld beter elegant en eenvoudig proza kunnen nemen. Dat vond ik toen al, maar jij moest hem zo nodig dat dagboek van die schipbreukelingen geven!’

‘Nou, dat is mijn favoriete boek. Maar we moeten verschillen toestaan. Elinor voelt anders dan ik, misschien vindt ze het niet zo erg en wordt ze gelukkig met hem. Maar het zou mijn hart hebben gebroken als ik van hem had gehouden en hem zo ongevoelig had horen voorlezen. Mama, hoe meer ik van de wereld weet, hoe meer ik ervan overtuigd raak dat ik nooit een man zal vinden van wie ik echt kan houden, op wie ik kan vertrouwen dat hij me beschermt! Ik ben zo veeleisend!’

‘Dat weet ik, lieverd.’

‘De man die ik kies, moet al Edwards goedheden hebben en zijn uiterlijk en manieren moeten die goedheid zo veel mogelijk uitstralen.’

‘Vergeet niet, lieverd, dat je nog geen zeventien bent. Het is veel te vroeg in je leven om aan dat geluk te wanhopen. Waarom zou jij minder geluk hebben dan je moeder?’